

2018.gada 1.oktobrī
Nr. 1.-5.2./130

AS “Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes reģionam
a.verners@lvm.lv

Informācijai:
Dabas aizsardzības pārvaldes
Kurzemes reģionālajai administrācijai
kurzeme@daba.gov.lv

***Par Meža apsaimniekošanas plāna projektu un vadlīnijām “Stiklu dabas lieguma”
ugunsgrēka skartās teritorijas apsaimniekošanai 2018. - 2020. gadam***

Latvijas Dabas fonds izstrādāja dabas lieguma “Stiklu purvi” dabas aizsardzības plānu 2006.-2018. gadam un vēlas piedalīties turpmākajā diskusijā par šīs teritorijas dabas vērtību saglabāšanu un apsaimniekošanu. Vēlamies vērst Jūsu uzmanību, ka šī ir viena no dabas daudzveidības saglabāšanai nozīmīgākajām teritorijām Kurzemes reģionā, un dabas aizsardzības plānā noteiktais teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis paredz *saglabāt vienotu mitrāju kompleksu ar purvu, ezeru un slapjo mežu biotopiem un šeit tipisko Piejūras zemienu un Ziemeļkurzemes veģetāciju kā dzīvotni zīdītāju, putnu un bezmugurkaulnieku sugām*. Savukārt teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi attiecībā uz mežiem paredz *nodrošināt bioloģiski vērtīgo meža biotopu aizsardzību 389,8 ha platībā*. Dabas lieguma vērtības un apsaimniekošanas mērķi ir jāņem vērā, izvērtējot un plānojot teritorijas apsaimniekošanu pēc 2018. gadā notikušā ugunsgrēka. Līdz ar to sniedzam priekšlikumus AS “Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes reģiona izstrādātā “Meža apsaimniekošanas plāna projekta un vadlīniju “Stiklu dabas lieguma” ugunsgrēka skartās teritorijas apsaimniekošanai 2018. - 2020. gadam” pilnveidošanai.

1. Ugunsgrēka teritorijas raksturojumu nepieciešams papildināt:

1) kartogrāfiskajā materiālā uzskatāmi norādīt dabas lieguma robežu, zonējumu, aizsargājamo biotopu aizņemtās teritorijas, aizsargājamām sugām nozīmīgas dzīvotnes, mikroliegumus, bioloģiski vērtīgas mežaudzes u.c. dabas vērtības;

2) iekļaut informāciju par ugunsgrēka skartajām platībām dažādās lieguma funkcionālajās zonās, par aizsargājamo biotopu, aizsargājamo sugu dzīvotņu u.c. bioloģiski vērtīgām platībām ugunsgrēka skartajā teritorijā;

3) iekļaut informāciju par mežaudžu vecumu, valdošajām sugām un meža tipiēm ugunsgrēka skartajā teritorijā, norādot attiecīgo mežaudžu platības,

4) izdalīt uguns neskartās mežaudzes ugunsgrēka teritorijas iekšienē.

2. Nepieciešams papildināt ugunsgrēka skartās teritorijas apsaimniekošanas risku izvērtējumu:

1) jāņem vērā arī mežaudzes sastāvs, vecums un augsne, jo uguns ietekme uz dažādām mežaudzēm ir atšķirīga, kas ietekmē koku izdzīvošanu pēc ugunsgrēka un nokaltušo stāvošo koku noturību (piemēram, zinātniskie pētījumi liecina, ka priežu mirstība pēc degšanas lielāka ir uz

purvainām augsnēm (sakņu sistēmas izdegšanas dēļ), tomēr vienlaikus šādās teritorijās koku augstums parasti ir mazāks, bet pieaugot priežu vecumam, palielinās stumbra apakšējās daļas mizas biežums, un vecākiem un parasti lielāku augstumu sasniegušiem kokiem izdzīvotība ir augstāka¹, degšanas rezultātā reti kad aiziet bojā visas mežaudzes², respektīvi daļa no kokiem saglabā augtspēju un neatbilst bīstamo koku jēdzienam, kā arī pat pēc koka bojāejas sausi lielu dimensiju atmirušo veco priežu stumbri var saglabāties stāvoši vēl desmitgadēm ilgi pēc degšanas, arī šādā veidā neatbilstot bīstama koka jēdzienam³;

2) jāņem vērā praktiskā pieredze citās ugunsgrēku skartās teritorijās gan vērtējot teritorijas pievilcību apmeklēšanai – ogošanai un sēņošanai (zemsedzes atjaunošanos), gan vērtējot koku bīstamību, gan vērtējot sausās koksnes uzkrāšanās un atkārtotu ugunsgrēku riskus, gan vērtējot meža kaitēkļu savairošanās riskus (piemēram pēc Slīteres nacionālā parka Bažu purva deguma 1992.g. nav notikusi ar degumu saistīta kaitēkļu savairošanās lielā mērogā ārpus šī deguma teritorijas⁴). ;

3) jāizdala teritorijas kas atrodas tiešā (līdz 50 m) ēku un izbūvētas infrastruktūras (ceļi, labiekārtotas takas, elektrolīnijas utml.) tuvumā.

4) attiecīgi precizējams plāna teksts un kartogrāfiskais materiāls, daudz detālāk atspoguļojot teritorijas potenciālo bīstamību.

3. Ugunsgrēks ekoloģiski ir dabisks traucējums, līdz ar to nepieciešams būtiski papildināt (tekstu un kartogrāfisko materiālu) plāna nodaļu *Vides aspekti*:

1) izvērtēt ugunsgrēka ekoloģisko lomu un ietekmi uz dabas vērtībām (atsaucoties uz literatūru, tostarp izmantojot arī vadlīnijas aizsargājamo biotopu apsaimniekošanai (Ikauniece u.c. 2017⁵) un iespēju robežās ņemot vērā faktisko situāciju dabā) un norādīt visas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai nozīmīgās teritorijas, ne tikai medņu riestu teritorijas,

2) sniegt sertificēta putnu eksperta atzinumu par klinšu ērgļa ligzdošanas vietas stāvokli pēc ugunsgrēka un sugai nepieciešamajiem pasākumiem dabas liegumā.

4. Ierosinām papildināt plānu ar jaunu nodaļu *Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi*, kas mūsu ieskatā ir ļoti būtiski, lai mazinātu bīstamības riskus deguma teritorijas apmeklētājiem.

5. Nepieciešams detālāk aprakstīt metodiku, kā tiek pieņemts lēmums par konkrētās mežaudzes apsaimniekošanu. Ir minēts, ka, pieņemot lēmumu, tiek ņemts vērā arī vides vērtību un dzīvotņu kvalitātes vērtējums un dabas lieguma zonējums, taču plāna projekta 11. attēlā redzams, ka bīstamo koku novākšana plānota lielā vienlaidu platībā, kas atrodas galvenokārt dabas lieguma zonā, tostarp mežaudzēs, kas dabas aizsardzības plānā norādītas kā aizsargājami biotopi.

¹ Fernandes P.M., Vega J.A., Jiménez E., Rigolot E. 2008. Fire resistance of European pines. *Forest Ecology and Management*, 256 (3): 246-255

² Siitonen J. 2001. Forest management, coarse woody debris and saproxylic organisms: Fennoscandian boreal forests as an example. *Ecological Bulletins*, 49: 11-41.

Angelstam P., Kuuluvainen T. 2004. Boreal forest disturbance regimes, successional dynamics and landscape structures – a European perspective. *Ecological Bulletins*, 51: 117-136.

Stokland J.N., Siitonen J., Jonsson B.G. 2012. *Biodiversity in Dead Wood*. Cambridge University Press, 509 pp.

³ Kuuluvainen T., Aakala T., Várkonyi G. 2017. Dead standing pine trees in a boreal forest landscape in the Kalevala National Park, northern Fennoscandia: amount, population characteristics and spatial pattern. *Forest Ecosystems*, 4: 1-12.

⁴ Spunģis V. Slīteres nacionālā parka bezmugurkaulnieku (Invertebrata) fauna un ekoloģija. Latvijas Universitāte, LU Akadēmiskais apgāds, 79 lpp.

⁵ Ikauniece S., Priede A., Jātnieks J., Kļaviņa Ē. 2017. Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā. 6.sējums. Meži. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda, 167 lpp.

6. Plānā nepieciešams sniegt pārskatu, kāda vecuma, sastāva, augšanas apstākļu tipa mežaudzēs kādās platībās plānota bīstamo koku novākšana, kā plānotie darbi ietekmēs dabas vērtības, kā tiks mazināta ietekme uz dabas vērtībām. Vēršam uzmanību, ka saskaņā ar Likuma par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām 43.pantā noteikto paredzētajai darbībai vai plānošanas dokumentam, kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), veic ietekmes uz vidi novērtējumu. Plāna projekts paredz bīstamo koku (mežaudžu) ciršanu 345 ha platībā, kas ir ~30% no visām deguma teritorijā esošajām mežaudzēm, līdz ar to ir sagaidāma būtiska ietekme uz dabas liegumu.

7. Ierosinām:

1) kā prioritāri veicamus noteikt sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumus, kā arī veikt bīstamo vietu iezīmēšanu dabā;

2) kā prioritāri apsaimniekojamo teritoriju, kur novācami bīstamie koki (nodegušās egles un priedes ar nodegušām saknēm), noteikt 30 m (1,5 vidējā koka garumi) joslu gar valsts meža ārējo robežu gar Stiklu ciemu, kā arī gar ceļiem; priedēm, kurām nav nodegušās saknes, bīstamību arī šajā joslā jāizvērtē pēc 2019.gada veģetācijas sezonas;

3) pārējā ugunsgrēka skartajā teritorijā nepieciešamo ciršanas apjomu vai neiejaukšanos mežaudzes attīstībā detāli izvērtēt un noteikt katra meža nogabala līmenī pēc teritorijas apsekošanas 2019. gada veģetācijas sezonā, un pieļaut tikai tādus pasākumus, kuri ir objektīvi nepieciešami bīstamības novēršanai un nerada negatīvu ietekmi uz lieguma dabas vērtībām,

4) ciršanas darbu veicējus informēt par konkrētām prasībām vides vērtību saglabāšanai katra meža nogabala līmenī, jo prasības var atšķirties, ņemot vērā konkrētās mežaudzes sastāvu, tipu, vecumu, atrašanās vietu un dabas vērtības tajā,

5) dabas lieguma un regulējamā režīma zonā paredzēt vienīgi mežaudzes dabisku atjaunošanos, tostarp neplānot koku stādīšanu arī nogabalos, kuros tiks veikta bīstamo koku novākšana.

8. Ņemot vērā ugunsgrēka teritorijas lielo platību un atrašanos dabas daudzveidības saglabāšanai nozīmīgā teritorijā, aicinām ugunsgrēka ietekmes un nepieciešamo pasākumu izvērtēšanā AS “Latvijas valsts meži” sadarboties ar Dabas aizsardzības pārvaldi un Valsts meža dienestu, pēc nepieciešamības iesaistot arī sugu un biotopu ekspertus un citu jomu speciālistus.

Lūdzam informēt par “Meža apsaimniekošanas plāna un vadlīniju “Stiklu dabas lieguma” ugunsgrēka skartās teritorijas apsaimniekošanai 2018. - 2020. gadam” turpmāko izstrādes gaitu, kā arī lūdzam diskusijās par plāna saturu un deguma teritorijas apsaimniekošanu iesaistīt arī Latvijas Dabas fonda pārstāvjus.

Ar cieņu,

Ģirts Strazdiņš
Latvijas Dabas fonda direktors

L.Enģele t. 26102617
lelde.engele@inbox.lv

ŠIS DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU